

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2026

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Arcydzieła literatury powszechnej
Kod przedmiotu*	IC1/17
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury Polskiej XX i XXI wieku
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III 1 st. / semestr 5
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy
Język wykładowy	Polski
Koordynator	dr hab. prof. UR Jan Wolski
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Jan Wolski, dr hab. prof. UR Agata Paliwoda, prof. dr hab. Janusz Pasterski, dr hab. prof. UR Anna Wal

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	Liczba pkt. ECTS
5	15								1

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Ogólna znajomość historii i kultury światowej okresu Młodej Polski i dwudziestolecia międzywojennego na poziomie szkoły średniej (poziom podstawowy).

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1.	Zapoznanie z podstawowymi postaciami i dziełami literatur europejskich (francuskiej, skandynawskiej, niemieckiej i rosyjskiej) przełomu XIX i XX wieku oraz z najważniejszymi zjawiskami i dokonaniami literatury światowej lat 1918-1939 w kontekście historycznym, społecznym, politycznym, kulturowym i artystycznym
C2.	Kształcenie orientacji w literaturze europejskiej i światowej oraz umiejętności sytuowania utworów z lat 1890-1939 w różnych kontekstach tradycji literackiej (europejskiej i polskiej).
C3.	Rozwijanie umiejętności uczenia się, poszerzanie wiedzy zaawansowanej, przygotowanie do udziału w badaniach naukowych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/ka ma wiedzę o głównych kierunkach i nowych zjawiskach w literaturze i kulturze polskiej oraz światowej drugiej połowy XIX i pierwszych dekad XX wieku	K_W05
EK_02	Student/ka ma wiedzę na temat znaczenia edukacji filologicznej w kształtowaniu współczesnego człowieka, swobodnie poruszającego się w obszarze kultury i literatury modernizmu i awangardy.	K_W12
EK_03	Student/ka potrafi krytycznie czytać teksty źródłowe oraz utwory literackie, a także literaturoznawcze oraz krytycznie odbierać wytwory kultury z zastosowaniem metodologii badań literackich w celu określenia ich znaczenia i miejsca w procesie historyczno-kulturowym.	K_U06
EK_04	Student/ka potrafi wyrażać swoje myśli i poglądy w języku polskim, przedstawić argumenty na rzecz własnych poglądów, jak i poglądów innych autorów, formułować uogólnienia i wnioski.	K_U07
EK_05	Student/ka krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, uznaje znaczenie wiedzy z zakresu literatury i literaturoznawstwa w rozwiązywaniu problemów poznawczych.	K_K01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Ogólna sytuacja kultury i literatury europejskiej od ostatnich dekad XIX wieku do roku 1918. Charakter przemian artystycznych. (1 godz.)

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Modernizm, dekadentyzm, impresjonizm, symbolizm, parnasizm. Filozofia Friedricha Nietzschego. (1 godz.)
3. Literatura francuska: twórczość Artura Rimbauda i Charlesa Baudelaire'a, Stefana Mallarmego, Paula Verlaine'a i Maurice'a Maeterlincka oraz „prawdziwego dekadenta” – Jorisa-Karla Huysmansa <i>Na wspak</i> . (3 godz.)
4. Literatura skandynawska i niemiecka: dzieło Augusta Strindberga i Henryka Ibsena. (1 godz.)
5. Literatura niemiecka: Hugon von Hofmannsthal i Rainer Maria Rilke. (1 godz.)
6. Twórczość Josepha Conrada: <i>Lord Jim</i> (1 godz.)
7. Kultura światowa po 1918 roku. Historyczno-kulturowe tło epoki. Klimat życia umysłowego. (1 godz.)
8. Nowe tendencje w nauce po 1918 roku. Nurty filozoficzne epoki. Ideologie totalitarne. (1 godz.)
9. Nowe kierunki w literaturze pomiędzy wojnami (ekspresjonizm, futurizm, awangarda francuska, dadaizm, nadrealizm, neoklasycyzm, akmeizm). (2 godz.)
10. Thomas Mann, <i>Czarodziejska góra</i> . Thomas Stearns Eliot, <i>Ziemia jałowa</i> . (1 godz.)
11. Erich Maria Remarque, <i>Na Zachodzie bez zmian</i> . (1 godz.) Jaroslav Hašek, <i>Przygody dobrego wojaka Szwejka</i> . (1 godz.)
12. Franz Kafka, <i>Proces</i> . Michaił Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i> . (1 godz.)

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych, zajęć warsztatowych

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

3.4 Metody dydaktyczne

- wykład problemowy

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_02-05	egzamin końcowy *	egz.

* Egzamin końcowy łącznie z literaturą Młodej Polski oraz literaturą dwudziestolecia międzywojennego.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<ul style="list-style-type: none"> - zaliczenie z oceną na podstawie obecności na wykładzie, - egzamin końcowy łącznie z literaturą epoki.
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	10
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	nie przewiduje się

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Młoda Polska

1. Charles Baudelaire, *Kwiaty zła*, opr. J. Brzozowski, Kraków 1990.
2. Maurice Maeterlinck, *Ślepcy, Wnętrze* (wyd. dowolne).
3. Friedrich Nietzsche, *Tako rzecze Zaratustra* (wyd. dowolne).
4. *Symboliści francuscy*, (BN II, 146).
5. August Strindberg, *Wybór dramatów*, (BN II, 185), (dwa dramaty do wyboru).
6. Henryk Ibsen, *Dramaty*, Warszawa 2014 (lub inne wyd.).
7. Paul Verlaine, *Wybór poezji*, (BN II, 200).
8. Joris-Karl Huysmans, *Na wspak*, Warszawa 1976.
9. Joseph Conrad, *Lord Jim* (wyd. dowolne).

Dwudziestolecie międzywojenne

1. Michaił Bułhakow, *Mistrz i Małgorzata*, tłum. I. Lewandowska, W. Dąbrowski, wstęp A. Drawicz, oprac. tekstu i przypisy G. Przebinda, Wrocław 1990 (BN II 229).
2. Thomas Stearns Eliot, *Wybór poezji*, wybór tekstów K. Boczkowski, W. Rulewicz, wstęp W. Rulewicz, komentarze K. Boczkowski, W. Rulewicz, Wrocław 1990 (BN II 230) [tu: wstęp, *Jałowa ziemia* w przekładzie Czesława Miłosza].
3. Jaroslav Hašek, *Przygody dobrego wojaka Szwejka czasu wojny światowej*, przeł. A. Kroh, wstęp i oprac. J. Baluch, Wrocław 2017 (BN II 261).
4. Franz Kafka, *Proces*, przeł. B. Schulz, Kraków 1994 (i inne wyd.).
5. Thomas Mann, *Czarodziejska góra*, przeł. J. Kramsztyk, t. 1-2, Wrocław 2004 (i inne wyd.).
6. Erich Maria Remarque, *Na Zachodzie bez zmian*, przeł. S. Napierski, posłowie S. Stabro, Wrocław 2003 (i inne wyd.).

Literatura uzupełniająca:

Młoda Polska

- K. Dybel, B. Mazula, J. Prokop, *Historia literatury francuskiej*, Warszawa 2005.
A. Thibaudet, *Historia literatury francuskiej: od Rewolucji Francuskiej do lat trzydziestych XX wieku*, Warszawa 1997.
Dzieje literatur europejskich, pod red. W. Floryana, Warszawa 1979.
Symboliści francuscy. (Od Baudelaire'a do Valery'ego), oprac. M. Jastrun, Wrocław 1965 (BN II 146)
R. M. Rilke, *Wiersze*, Wrocław 1976 (lub inne wyd.).
H. Hofmannsthal, *Liryka*, Warszawa 1984 (lub inne wyd.)
G. Lanson, P. Triffault, *Historia literatury francuskiej w zarysie*, Warszawa 1971.
Z. Ciesielski, *Historia literatury szwedzkiej. Zarys*, Wrocław 1990.
Ph. Van Tieghem, *Główne doktryny literackie we Francji*, Warszawa 1971.
Słownik encyklopedyczny. Pisarze świata, Warszawa 1999.

Dwudziestolecie międzywojenne

- Guillaume Apollinaire, *Wybór poezji*, oprac. J. Kwiatkowski, Wrocław 1975 (BN II 176).
Max Brod, *Franz Kafka. Opowieść biograficzna*, przeł. T. Zabłudowski, wstęp M. Wydmuch, Warszawa 1982.
Andrzej Drawicz, *Mistrz i diabeł. O Michale Bułhakowie*, Kraków 1987.
Erich Maria Remarque, *Wojujący pacyfista. Artykuły w wywiady (1929-1966)*, wybór i oprac. T. F. Schneider, przeł. W. Kunicki, Warszawa 1998.
Paweł Fast, *Mistrz i Małgorzata Bułhakowa. Pisarz – epoka – powieść*, Katowice 1991.
Grzegorz Gazda, *Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku*, Warszawa 2000.
Antoni Kroh, *O Szwejku i o nas*, (wyd. 2), Warszawa 2002.
Leksykon pisarzy świata XX wieku, Warszawa 1997.
Aldous Huxley, *Nowy wspaniały świat*, przeł. B. Baran, Warszawa 2003.
Hermann Hesse, *Wilk stepowy*, przeł. G. Mycielska, postłowie H. Orłowski, Poznań 1984.
Leszek Mazan, *Wy mnie jeszcze nie znacie, czyli Prawie wszystko o Szwejku*, wyd. 2 rozszerz., Kraków 2003.
Hans Richter, *Dadaizm. Sztuka i antysztuka*, postłowie W. Haftmann, przeł. J. S. Buras, Warszawa 1983.
Słownik encyklopedyczny. Pisarze świata, Warszawa 1999.
Tomasz Mann w oczach krytyki światowej, wybór A. Rogalski, Warszawa 1975.
Marek Wydmuch, *Franz Kafka*, Warszawa 1982.
Marek Wydmuch, *Tomasz Mann*, Warszawa 1979.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej